

Miljøstyrelsen
joaff@mst.dk

Vedrørende høring af Europa-Kommissionens Grønbog om håndtering af bioaffald i EU

Generelle bemærkninger

affald danmark bakker op omkring de principper for håndtering af bioaffald (herunder organisk dagrenovation), som er fastlagt i Regeringens Affaldsstrategi 2005-08. *affald danmark* mener, at det også på europæisk plan er nødvendigt med lokale vurderinger af de miljømæssigt og økonomiske mest optimale behandlingsløsninger. Med baggrund fra erfaringerne fra de landsdækkende danske undersøgelser bør Danmark sætte fokus på omkostninger og problemer ved to-delt indsamling, som ikke behandles uddybende i Kommissionens grønbog. Til denne diskussion hører også et øget fokus på kvaliteten af de produkter, der kommer ud af en forgasnings- eller komposteringsløsning. Grønbogen skelner således heller ikke mellem bioaffald fra husholdninger og fra industrien – sandsynligvis fordi der ikke er nogen problemer med at afsætte bioaffald fra industrien?

Grønbogen tegner et rimeligt præcist billede af såvel den faktiske praksis i medlemsstaterne som de tilgængelige håndteringsmetoder for bioaffald. Grønbogens erkendelse, at fordele og ulemper ved de forskellige håndteringsmetoder er stærkt afhængige af lokale forhold, er vigtig. Vi beklager dog, at grønbogen ikke tydeligt nok fremhæver, at metanemissioner er den alvorligste miljøpåvirkning fra håndtering af bioaffald. Dette forhold tillader ellers at skelne mellem deponering, som er den værste løsning, og de øvrige håndteringsmetoder, som har langt mere sammenlignelige miljøeffekter.

Definitionen af bioaffald (s. 2) indskrænker den definition, der fremgår af affaldsrammedirektivet idet gødning og ”renseslam” (som må være spildevandsslam) samt forarbejdet træ undtages. *affald danmark* mener, at denne indskrænkning af definitionen ikke er nødvendig – og konsekvenserne heraf er ikke belyst.

Definitionen af kompost (s. 4) omfatter restprodukt fra kompostering af bioaffald samt kompostet fermentat fra bioforgasning. Denne definition kobles ikke til kvaliteten i inputmaterialet. Der bruges i teksten udtryk som ”kvalitetskompost” og ”kompost af ringe kvalitet”. *affald danmark* mener, at betegnelsen ”kompost” alene bør bruges på produkter fremstillet af sorteret

bioaffald, hvor restprodukter fra andre behandlingsformer kunne komme ind under betegnelsen ”stabiliseret bioaffald”.

Sidste afsnit under pkt. 3.2 (s.7) understreger det marginale bidrag, som kompost fra affald kan levere til jordforbedringstiltag rettet mod landsbrugsjord. Udpint jord, som kunne få gavn af tilførsel af organisk indhold, findes ligeledes udenfor landsbrugsarealer. Tager man også disse arealer med i betragtning, reduceres kompostens potentiale yderligere til ca. 2 % af behovet. *affald danmark* mener, at det skal understreges, at håndtering af bioaffald primært er et affaldspolitisk anliggende og derfor ikke bør underkastes hverken jord- eller landbrugspolitiske dagsordener.

Spørgsmål 1: Forebyggelse

Det ligger i affaldsdefinitionen, at madrester samt planterester fra haver først betragtes som affald, når husholdninger skaffer sig af med dem. Agter man derimod at bruge disse til fremstilling af kompost i baghaven, kommer disse rester aldrig til at blive registreret som affald. Promovering af hjemmekompostering er således den største enkeltstående forebyggelsesforanstaltning.

Spørgsmål 2: Deponering

I deponeringsdirektivet er der fastlagt reduktionsmålsætninger for de mængder bionedbrydeligt affald, der må deponeres. Det skal bemærkes, at reduktionsmålsætningerne alene finder anvendelse på affald fra dagrenovation. Det er *affald danmark*s opfattelse, at lignende reduktionsmålsætninger bør omfatte alt bionedbrydeligt affald.

Den samme artikel i deponeringsdirektivet foreskriver, at de kvantitative målsætninger i 2014 skal tages op til fornyet overvejelse på grundlag af en rapport fra Kommissionen om medlemsstaternes bestræbelser med at opfylde målsætningerne. I den forbindelse vil levering af information om de danske erfaringer med implementering af et deponeringsforbud for brændbart affald kunne bidrage til debatten og eventuelt føre til yderligere skærpelse af fællesskabets reduktionsmålsætninger.

Spørgsmål 3: Behandling, der ikke fører til deponering / LCA

Som nævnt under de generelle bemærkninger er deponering den værste løsning for bioaffald. Metanemissioner fra deponier udgør ca. 30 % af de samlede menneskeskabte emissioner af denne gas. Dels har metanemissioner en klimaeffekt, som er mere end 23 gange større end kuldioxid og dels indeholder bioaffald ressourcer, der ikke bliver udnyttet såfremt dette føres til deponi.

Miljøpræstationer af de øvrige behandlingsformer afhænger i høj grad af lokale forhold. Derfor er det svært at få øje på, hvilke fordele foranstaltninger for at fremme en bestemt behandlingsmetode truffet på fællesskabsniveau kunne føre med sig. Det er *affald danmark*s holdning, at friheden til på lokalt niveau at bestemme den bedst egnede behandlingsform bør fastholdes.

Spørgsmål 4: Energiudnyttelse

Teksten til den for nyligt indgåede aftale mellem Europaparlamentet og Rådet om revisionen af direktivet om fremme af anvendelse af vedvarende energi (VE-direktivet) understreger den rolle som biomasse, herunder den bioned-

brydelige del af affald fra såvel industri som husholdninger bør spille i opnåelse af målsætningerne for vedvarende energis andel af det samlede energiforbrug og for derigennem begrænse afhængigheden af importerede fossile brændstoffer.

Bioforgasning og forbrænding er indtil videre de to vigtigste behandlingsmetoder, der tillader energiudnyttelse af bioaffald. Litteraturen viser, at såfremt bioaffald behandles på forbrændingsanlæg, der optimerer deres energieffektivitet, kan energiudnyttelsen udgøre en af de bedste løsninger for denne affaldsstrøm. Energiudnyttelsen er særlig velegnet, når anlæggene benytter sig af kratvarme teknologi og har mulighed for, at afsætte al den energi, som de producerer til fjernvarme- og elektricitetsnettet.

Det er vigtigt, at etablerer en ramme, der, ud over at skabe gunstige vilkår for energiudnyttelsen af bioaffald med bestående teknologier, også tillader udvikling af nye teknologier, som f.eks. energilagring i form af produktion af flydende biobrændsler som etanol og lignende. Betragtning 4a til det nye VE-direktiv understreger dette behov: *Mulighederne for at skabe økonomisk vækst gennem innovation og en bæredygtig konkurrencedygtig energipolitik er blevet anerkendt. Produktionen af vedvarende energi afhænger ofte af lokale eller regionale små og mellemstore virksomheder (SMV'er). De muligheder for vækst og beskæftigelse, som de regionale og lokale investeringer i vedvarende energi skaber i medlemsstaterne og deres regioner, er vigtige. Kommissionen og medlemsstaterne bør derfor støtte nationale og regionale udviklingsforanstaltninger i disse områder, opfordre til udvekslingen af bedste praksis inden for produktionen af vedvarende energi mellem lokale og regionale udviklingsinitiativer samt fremme anvendelsen af strukturfinansiering på dette område.*

Spørgsmål 5: Genanvendelse, synergi energiudnyttelse/genanvendelse

Det nye affaldsdirektiv (2008/98/EF) etablerer i Art. 4 en prioritetsrækkefølge mellem forebyggelses- og håndteringsløsninger. Materialegenanvendelse af bioaffald bør ifølge dette hierarki teoretisk prioriteres højere end andre former for nyttiggørelse, herunder energiudnyttelse. Det må dog understreges, jfr. Art. 4, stk. 2, at de samlede konsekvenser af produktion og håndtering af affald ud fra en livscyklus tankegang bør være bestemmende for valget af lokale løsninger.

Derfor syntes fællesskabsforanstaltninger til fremme af genanvendelse af bioaffald kun at have begrænset relevans. Grønbogen sætter i denne forbindelse værdikæden på hovedet når den siger: ”Øges leverancerne af ”rent” bioaffald, vil det kunne fremme investeringer i komposterings- og biogasanlæg”. Ligesom for enhver anden produktion er det efterspørgslen af kompost og andre produkter fremstillet på bioaffald, der driver investeringer. Sortering af bioaffald kan blive et middel til at imødekomme de af aftagerne opstillede kvalitetskrav for disse produkter. Sortering bør under ingen omstændighed blive et affaldspolitisk mål i sig selv.

Spørgsmål 6: Anvendelse af kompost

affald danmark mener, at brugen af betegnelsen kompost både for produkter der resulterer fra behandling af sorteret bioaffald og der kan benyttes i tilknytning til fødevarerproduktion og for produkter, der hidrører fra behandling af blandet affald og der stadig hører ind under affaldslovgivningen, kan virke

hæmmende for afsætningen af kompost. Det er en kendsgerning, at mange fødevarer kræver af deres leverandører, at de ikke bruger jordforbedringsmidler fra affald under fremstilling af deres landbrugsvarer. Det er *affald danmark*'s holdning, at "kompost" bør alene bruges på produkter fremstillet af sorteret bioaffald.

Kvalitetsstandarder

Standarder er fællessproget for producenter og aftager. De tjener det dobbelte formål at etablere resultatkrav for behandlingsprocesserne og at sikre produktkvaliteten for aftagerne. Fastsættelse af kvalitetsstandarder er et instrument, der fremmer sammenhandelen for de produkter eller substanser, som disse standarder finder anvendelse på. Da anvendelsesmuligheder for behandlet bioaffald afhænger af dets kvalitet, er det *affald danmark*'s opfattelse, at der bør fastsættes forskellige standarder, der er tilpasset de forskellige anvendelser.

Miljøproblemer

Anvendelse af behandlet bioaffald kan føre miljøproblemer med sig. De alvorligste er:

- Indholdet af forurenende stoffer, som tungmetaller og organiske forbindelser kan bidrage til en forøgelse af koncentrationer i jorden. Det kan forstyrre økosystemerne og føre til, at tungmetaller optages i den spiselige del af planter og grøntsager. Blandt organiske forbindelser er det dem, der har et akkumulationspotentiale, som er de mest problematiske.
- Risikoen for spredning af patogener som hidrører fra mennesker, dyr eller planter
- Ubalanceret tilførsel af næringsstoffer, som nitrat og fosfor

Derfor bør der fastsættes regler for anvendelse af behandlet bioaffald, som tager udgangspunkt i såvel indhold af forurenende stoffer, som hvor det skal anvendes.

Valget af forurenende stoffer og fastlæggelse af maksimum koncentrationer for disse stoffer sætter kvalitetsstandarder for resultatet af de forskellige behandlingsformer. På samme tid udgør prøveudtagninger og analyser af de målte parametre en udgift, der har stor betydning for markedsføringen af behandlet bioaffald. At fremme genanvendelsen af bioaffald kræver derfor, at man stræber efter en balance mellem omkostninger og de miljø- og sundhedsmæssige hensyn, der bør tages. Sandsynligheden for tilstedeværelse af forurenende stoffer afhænger af kvaliteten i inputmaterialet og der bør derfor sættes forskellige krav til kompost og til stabiliseret bioaffald. Fællesskabet har en rolle at spille i forbindelse med fastlæggelse af standardmetoder for prøveudtagning og analyser. For udarbejdelsen af en udførlig liste af relevante parametre henvises til litteraturen, herunder Kommissionens egne undersøgelser, *Heavy metals and organic compounds from wastes used as organic fertilisers* (ENV.A.2./ETU/2001/0024) JULY 2004.

Målinger af forurenende stoffer i kompost fra sorteret affald viser, at indholdet kan sammenlignes med de koncentrationer, der findes i de fleste former for gylle. Koncentrationerne er betydelig højere i stabiliseret bioaffald. Ovennævnte undersøgelse taler for eksempel om 50-100 gange højere koncentration af PCB i stabiliseret bioaffald end i kompost. Fordi blandet affald kan være kontamineret af utallige stoffer, er det svært at etablere en udtømmende liste af parametre, der bør måles for at foregribe enhver miljø- eller sundhedsmæssig effekt. Anvendelse af stabiliseret bioaffald bør derfor reguleres af affalds-

lovgivningen og gøres afhængig af brugen og kvaliteten af det areal, hvorpå det spredes.

Spørgsmål 7: Driftsstandarder / IPPC

Et antal behandlingsoperationer, der anvendes på bioaffald falder udenfor anvendelsesområdet defineret i Direktivet 96/61/EF (IPPC direktivet), som udelukkende omfatter bortskaffelsesoperationer. Derfor er de, for så vidt europæisk lovgivning angår, alene underkastet de generelle godkendelsesbestemmelser i Art. 9, stk. 1 i Affaldsrammedirektivet. Disse bestemmelser er meget vagt formulerede og fortolkes meget forskelligt i Medlemsstaterne. Dette fører til vidt forskellige behandlingskrav og driftsstandarder, som forhindrer etablering af lige konkurrencevilkår.

affald danmark hilser Kommissionens forslag til et direktiv om industrielle emissioner (IPPC recast) velkommen. Forslaget vil udvide direktivets anvendelsesområde til at omfatte bl.a. de nyttiggørelsesoperationer, der anvendes til behandling af bioaffald.

Spørgsmål 8: Andre håndteringsmetoder / F&U

Fordi alternative metoder til udnyttelsen af bioaffald stadig er under udvikling er det vanskeligt på nuværende tidspunkt at vurdere deres fordele og ulemper. De klimamæssige og jordpolitiske potentialer, der hidrører fra behandling af bioaffald er, jfr. de indledende generelle bemærkninger, nogle blandt de samlede aspekter, der bør tages i betragtning, når valget af den bedste egnede behandlingsløsning skal træffes. Under fastlæggelsen af de fremtidige bestemmelser vedrørende håndtering af bioaffald vil det være vigtigt at undgå, at disse bestemmelser forhindrer forskning, udvikling og optagelse af nye behandlingsteknologier.

Med venlig hilsen

Jacques Hoffenberg